

Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukainen poikkeaminen rauhoitetun kasvilajin rauhoitussäännöksistä

1 Asia

Lahokaviosammalen (*Buxbaumia viridis*) rauhoitussäännöksiä koskeva luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukainen poikkeuslupa Vantaa, kiinteistöt 92-93-9901-0, 92-410-18-12-M501, 92-410-13-50, 92-410-1-56 ja 92-410-1-57

2 Hakija

Vantaan ratikka

3 Vireilletulo

22.12.2025

4 Toimivaltaisen viranomaisen vaihtuminen

Asia on tullut 22.12.2025 vireille Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa (ELY-keskus) asianumerolla UUDELY/5976/2025. ELY-keskusten toiminta on päättynyt 31.12.2025. Luonnonsuojelulain muuttamisesta annetun lain (802/2025) 83 §:n 1 momentin mukaan Lupa- ja valvontavirasto on toimivaltainen viranomaisen myöntämään pykälässä tarkoitetun luvan lakimuutoksen voimaantulosta 1.1.2026 alkaen.

5 Säännökset, joita hakemus koskee

Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvilajia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää.

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan myöntää luvan poiketa lain 74 §:ssä tarkoitetuista kielloista, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

6 Hakemus

Vantaan ratikka hakee Lupa- ja valvontavirastolta luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaista lupaa poiketa luonnonsuojelulain 74 §:n rauhoitussäännöksistä, jotka koskevat rauhoitettua kasvilajia lahokaviosammalta. Lahokaviosammal on luonnonsuojelulain 69 §:n 2 momentin nojalla ja luonnonsuojeluasetuksella (1066/2023, asetuksen liite 3) koko maassa rauhoitettu, luonnonsuojelulain 75 §:n 1 momentin ja luonnonsuojeluasetuksen (asetuksen liite 6) mukainen uhanalainen laji sekä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II (b) laji.

Hankkeen kuvaus ja sijainti

Poikkeuslupaa haetaan lahokaviosammalen esiintymien hävittämiseen Vantaan ratikan reitillä, Rivieranraiton tulevan raitiotiekatuyhteyden ja Tilustien osalta Vantaan kaupungin omistamilla katu- ja puistoalueilla, koskien kiinteistöjä 92-93-9901-0, 92-410-18-12-M501, 92-410-13-50, 92-410-1-56 ja 92-410-1-57. Vantaan ratikan rakentaminen hävittää osan alueilla todetuista lahokaviosammalista. Poikkeuslupa pyydetään myöntämään hankkeen toteutusvaiheen ajaksi. Toteutusvaihe on alkanut 12/2025 ja loppuu 2029. Hakemuksen kohteena olevalla alueella rakentamistoimenpiteet on suunniteltu aloitettavaksi 03/2026.

Poikkeamislupahakemus koskee metsäaluetta Vantaan ratikkahankkeen itäosassa. Kohde sijaitsee Vaaralan kaupunginosassa, Tilustien ja Hopeatien väliselle alueelle rakennettavalla Rivieranraiton raitiotiekadulla, Vaaralan Kuussillanniityssä. Metsäalueella sijaitsee kaksi lahokaviosammalen ydinaluetta. Tarkemmat tiedot kohteista ja niille kohdistuvista rakennustoimenpiteistä on esitetty seuraavissa kappaleissa.

Lahokaviosammalen esiintyminen hankealueella

Lahokaviosammalen esiintymisestä Vantaan ratikan hankealueella on tehty selvityksiä vuosina 2020 ja 2021: Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020–2021, Koosteraportti, Faunatican raportteja 38/2021. Selvitysalueelta rajattiin 25 lahokaviosammalen ydinaluetta. Lahokaviosammalen esiintymisen kartoituksessa etsitään lahopuilta lajin itujuvärsyymiä (protoneemaesiintymiä) ja itiöpesäkkeitä.

Vuosien 2020 ja 2021 lahokaviosammalselvityksessä Kuusilta-Länsimäki-alueelta rajattiin 7 esiintymäaluetta, joiden pinta-ala on yhteensä noin 98 ha. (Faunatica Oy 2021, taulukko 5, raportin kuvat 27–30). Pääesiintymäalueita on neljä, loput kolme erillistä kuviota ovat pieniä tai hyvin pieniä. Kahdelle esiintymäalueelle rajattiin myös pääosin rämesoista koostuvat tukialueet, pinta-alaltaan yhteensä noin 18 ha. Alueella havaittiin tämän kartoituksen yhteydessä yhteensä 36 tuoreita itiöpesäkkeitä sisältänyttä kasvupaikkaa (yhteensä 166 tuoretta itiöpesäkettä) ja 2 714 itujuvärsyymiä kasvupaikkaa (Faunatica Oy 2021, taulukko 5). Poikkeamislupahakemuksen kahdella kohdealueella havaittiin selvityksessä itujuvärsyymiä.

Selvityksen mukaan Kuussillan vanhat kuusikot Fazerintien itäpuolella ovat laadukkaita lahokaviosammalen esiintymisalueita. Pohjoisrinteitä ja kosteita kuusivaltaisia soita ja suonreunuksia on alueella runsaasti, ja lahopuujatkumo on monin paikoin täydellinen. Selvityksen mukaan lähempänä Fazerilaa metsät ovat sekundäärisiä, mänty- ja lehtipuuvaltaisia, eikä lahokaviosammaltakaan havaittu kuin parissa kosteammassakuopassa. Kuussillan esiintymäalue sai koko kartoitusalueen parhaat pisteet sekä suppeassa että laajennetussa pisteytysjärjestelmässä.

Kuussillan ja Länsimäen alueella lahokaviosammalselvityksen kuviot 109, 111 ja 113 ovat pistearvojen perusteella lajin parhaimpia tunnettuja esiintymiä. Luontoselvityksen mukaan suositus koskee ainakin näiden kuvioiden keskeisimpien osien säilyttämistä lahokaviosammalen kannalta mahdollisimman hyvälaatuisina. Merkittävässä roolissa ovat pienilmaston säilyminen edullisena ja lahopuujatkumon varmistaminen. Jatkumon kannalta tärkeitä ovat kuvioiden 110 ja 113 yhteyteen rajatut tukialueet. Kuvio 113 liittyy

Helsingin puolella olevaan Slåttmossen luonnonsuojelualueeseen. Selvityksen mukaan kaikilla em. esiintymäalueilla on suojeluarvoiltaan muutenkin hyvin merkittäviä vanhoja kuusimetsiä.

Hakemuksen kohdealue 1, sijoittuu kiinteistöille 92-93-9901-0, 92-410-18-12-M501, 92-410-13-50, 92-410-1-56 ja 92-410-1-57. Kohde sijaitsee Kuussillantien länsipuolella, Hopeatien ja Tilustien eteläpuolella sekä niiden väliin jäävällä metsäalueella, joka on alueelle vuosina 2021 ja 2020 tehdyn luontoselvityksen mukaan nimetty Slåttmossen itäinen. Hakemuksen kohdealue 1 kuuluu Kuussillan ja Länsimäen alueen luontoselvityksen 2020–2021 lahkaviosammal kohteeseen numero 113. Alueen kokonaisala 20,8 ha ja tukialue 11 ha, ja siltä havaittujen itujuvärsryhmien kasvupaikkojen määrä yhteensä 554 kappaletta. Itiöpesäkkeellisiä kasvupaikkoja yhteensä 12 kappaletta ja tuoreita itiöpesäkkeitä yhteensä 61 kappaletta.

Kohdealueelle 1 rakennetaan Tilustien ja Fazerintien välille uusi Rivieranraiton raitiotiekatu. Kaavassa osoitetulle katualueelle rakennetaan raitiotie rakenteineen, tarvittava kunnallistekniikka, valaistus sekä raitiotien vaatimat järjestelmät ja alue maisemoidaan. Uuden katuyhteyden rakentamisen myötä rakentamistöiden alle jää noin 3620 m² suuruinen ala katualueelle sijoittuvaa lahkaviosammalen ydinaluetta. Rakentamistyöt tuhoavat kohdealueelta 33 kappaletta itujuvärsryhmiä. Itiöpesäkkeellisiä kasvupaikkoja tai tuoreita itiöpesäkkeitä ei kohteessa havaittu luontoselvityksen yhteydessä.

Hakemuksen kohdealue 2, kiinteistöt 92-410-1-56 ja 92-410-1-57 Slåttmossen itäinen. Kohde sijaitsee Hopeatien ja Fazerintien risteyksen lounaispuolella. Kohde on osa pääkohteen Slåttmossen itäisen lahkaviosammalen ydinaluetta erottuen omaksi noin 4000 m²:n saarekkeekseen Fazerilan alueen pohjoispuolella, ja on erillinen kahden vanhan hiekkakuopan muodostama osa-alue. Kohde sijaitsee Hopeatien eteläpuolella sijaitsevan laajemman kallioalueen itäosassa. Hakemuksen kohdealue 2 kuuluu Kuussillan-Länsimäen alueen 2020-2021 tehdyn luontoselvityksen lahkaviosammal kohteiden ja luontotyyppikohteiden selvitysalueisiin, mutta sille ei ole tehty erillistä luontotyyppin mukaista arvoluokitusta tai aluerajausta. Vantaan karttapalvelun mukaiselta alueelta on luontoselvityksen mukaan tehty muutamia itujuvärsryhmä havaintoja, jotka sisältyvät Slåttmossen itäinen ydinalueen (kohde numero 113) itujuvärsryhmien määriin.

Kohdealueelle 2 rakennetaan uusi Rivieranraiton raitiotiekatu. Kaavassa osoitetulle katualueelle rakennetaan raitiotie rakenteineen, tarvittava kunnallistekniikka, valaistus sekä raitiotien vaatimat järjestelmät ja alue maisemoidaan. Uuden katuyhteyden rakentamisen myötä rakentamistöiden alle jää lahkaviosammalen ydinalueeksi rajattu alue lähes kokonaisuudessaan (n. 2260 m²). Rakentamistyöt tuhoavat kohdealueelta luontoselvityksessä havaitut itujuvärsryhmät (kuusi kappaletta). Itiöpesäkkeellisiä kasvupaikkoja tai tuoreita itiöpesäkkeitä ei kohteessa havaittu luontoselvityksen yhteydessä.

Hankkeen vaikutukset lahkaviosammalen esiintymille

Katualueiden rakentaminen hakemuksen kohdealueella 1 Tilustie-Rivieranraitio, käynnistyy aikaisintaan maaliskuussa 2026. Hakemuksen kohdealueella 2 Rivieranraitioilla, katualueiden rakentamisen on tarkoitus käynnistyä kesän 2026 aikana.

Rakentaminen kohteissa aloitetaan puuston, kasvillisuuden ja pintamaan poistolla, jonka jälkeen tehdään maakaivutyöt. Kohdealueella 1 Tilustie-Rivieranraitio, puiden poiston ja pintamaan poiston jälkeen alueelle levitetään esikuormituspenget, jonka vaikutusaika on kuusi (6) kuukautta. Kohdealueella 2 Rivieranraitio, rakentaminen aloitetaan puuston, kasvillisuuden ja pintamaan poistolla sekä pienialaisella louhintatyöllä. Katualueilla rakennetaan tarvittava kunnallistekniikka, raitiotie ja sen rakenteet, valaistus sekä raitiotien vaatimat järjestelmät ja maisemointi.

Lupahakemuksen kohdealueella 1, Tilustie-Rivieranraitio rakentaminen hävittää lahokaviosammalen ydinalueelta yhteensä 33 havaittua itujuväsryhmää kokonaan. Häviäminen tapahtuu siinä vaiheessa, kun alueelta raivataan puusto ja muu kasvillisuus. Pääosa esiintymistä sekä selvityksissä löytyneistä lahokaviosammalen itujuväsryhmistä sijaitsee rakentamisalueen ulkopuolella. Niihin ei siis kohdistu rakentamisesta välittömiä vaikutuksia, ja niiden voidaan olettaa säilyvän. On tosin mahdollista, että rakentamisen välilliset vaikutukset, aiheuttavat lahokaviosammalen häviämistä tai kasvustojen heikkenemistä lyhyellä tai pitkällä aikavälillä hieman rakentamisaluetta laajemmalla alueella valoisuus ja kosteusolosuhteiden muuttuessa. Lähinnä kyseeseen voisi tulla pienilmaston kuivumisesta johtuva elinolosuhteiden heikkeneminen. Rakentamisen aikana hulevesien hallitsematon käsittely voi johtaa lahokaviosammalen elinympäristöihin hulevettä, ja sen mukana epäpuhtauksia, jotka voivat heikentää elinympäristön laatua. Hulevesien hallitsemiseksi laaditaan ennen rakentamista työmaavesien hallintasuunnitelma.

Lupahakemuksen kohdealueella 2, Rivieranraitio rakentaminen hävittää lahokaviosammalen ydinalueelta kaikki (kuusi kappaletta) siellä havaitut itujuväsryhmät kokonaan. Häviäminen tapahtuu siinä vaiheessa, kun alueelta raivataan puusto ja muu kasvillisuus. Rajatun ydinalueen lounaisosa jää rakentamisen ulkopuolelle. Otolliset olosuhteet heikkenevät välillisten vaikutusten myötä myös tällä alueella.

Hankkeen lieventämistoimet

Rakentamisen aiheuttamien vaikutusten lieventämiseksi hakemuksessa esitetään lahokaviosammalen säilyvään elinympäristöön tehtäviä lievennystoimia, joilla voidaan parantaa lahokaviosammalen elinoloja. Rakentamisalue ja rakentamisen aikainen työalue rajataan mahdollisimman suppeaksi ennen töiden aloitusta.

Kohteissa osa kaadettavista puista ja siellä sijaitsevat lahopuut siirretään viereiselle metsäalueelle lahopuiksi. Puut sijoitetaan alueelle siten että ne sopivat maisemaan. Ennen puiden kaatoa urakoitsijan ja kaupungin edustajan kanssa käydään katselmoimassa rakennuskohde sekä säilyvä ympäristö, ja sovitaan siirrettävistä rungoista ja niiden sijoittamisesta. Lieventävät toimet kirjataan hankkeen ympäristösuunnitelmaan.

Vaikutukset lahokaviosammalen suojelutasoon

Lahokaviosammal on määritelty uhanalaiseksi lajiksi luonnonsuojelulailla ja asetuksella. Viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa se arvioitiin erittäin uhanalaiseksi (EN) (Hyvärinen ym. 2019). Uhanalaisuuteen johtaneina syinä mainitaan metsien uudistamis- ja hoitotoimet, lahopuun väheneminen, vanhojen metsien väheneminen, rakentaminen (maalla) ja pellonraivaus.

Lahokaviosammal on myös EU:n luontodirektiivin liitteen II laji. Luontodirektiivin II-liitteen lajit ovat yhteisön tärkeinä pitämiä eläin- ja kasvilajeja, alalajeja tai lajiryhmiä, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita (Natura 2000 - alueverkosto). Luonnonsuojelulain 79 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi päättää suojella luontodirektiivin liitteessä II mainitun eliölajin suotuisan suojelutason saavuttamisen tai säilyttämisen kannalta merkittävän esiintymispaikan. Hakemuksen kohteena olevia esiintymispaikkoja koskien ei ole tehty rajauspäätöksiä.

Viimeisimmässä luontodirektiivilajien tarkastelussa vuonna 2019 lahokaviosammalen suojelutaso oli Suomessa boreaalisella alueella epäsuotuisa ja riittämätön, ja kehityssuunta vakaa (SYKE 2020). Viime vuosina lahokaviosammalen esiintymiä on opittu kartoittamaan itujyväryhmien perusteella, mikä on ollut hyvin merkittävä muutos lajin inventoinnissa ja esiintymien rajaamisessa, koska itujyväryhmiä esiintyy paljon runsaammin ja oletettavasti pysyvämpinä esiintyminä kuin itiöpesäkkeitä. Viimeaikaisissa selvityksissä lahokaviosammal onkin osoittautunut aikaisemmin tiedettyä yleisemmäksi ja levinneisyysalue laajemmaksi.

Suomen Lajitietokeskukseen (2025) on kirjattu havaintoja lahokaviosammalesta koko maasta yhteensä yli 12 000. Havainnot painottuvat etelärannikolle, mutta niitä on myös muualta maasta aina pohjoisinta Suomea myöten. Kaikkia havaintoja ei todennäköisesti ole kirjattu Lajitietokeskukseen, ja havainto saattaa tarkoittaa yksittäistä havaintoa tai laajempaa esiintymää. Vaaralan lahokaviosammalen esiintymien hävittäminen ei vaaranna tämän arvion perusteella lajin suojelua valtakunnallisella tasolla.

Suomen Lajitietokeskukseen (2025) on kirjattu Uudenmaan maakunnasta lahokaviosammalesta noin 3 000 havaintoa, joista valtaosa on tehty vuoden 2019 jälkeen. Vuonna 2020 Vantaalta tunnettiin jo lähes 2 500 kasvupaikkaa (Faunatica Oy 2020a) ja Helsingin Vuosaaresta jopa 4 000 kasvupaikkaa (Faunatica Oy 2020b). Vantaan karttapalvelun (2025) mukaan Vantaalla on tällä hetkellä tunnistettu lukuisia lahokaviosammalen ydinalueita. Karttapalveluun kirjatut havainnot ovat vuosilta 2019–2021.

Uudenmaan ELY-keskus teetti vuonna 2019 selvityksen Uudenmaan lahokaviosammaleesiintymien luokittelusta ja priorisoinnista (Lammi & Vauhkonen, Enviro 2019). Kyseisessä selvityksessä poikkeamislupahakemuksen lahokaviosammalkohteita ei ole tunnistettu erittäin merkittäviksi tai merkittäviksi, eikä sellaisina selvityksessä pidettyjä esiintymiä ole myöskään hävitettävien esiintymien läheisyydessä. Kyseisen selvityksen jälkeen lajin tunnistamis- ja kartoitusmenetelmät ovat kehittyneet ja siten havainnot ovat lisääntyneet runsaasti ympäri Suomea ja Vantaallakin. Vaaralan havainnot ovat pääasiassa

vuosilta 2020–2021, joten kohteiden merkittävyys lajin esiintymiselle voi olla aiempaa merkittävämpi.

Vaikka lajia on kartoitettu ja löytynyt viime vuosina runsaasti lisää, se on edelleen hyvin vaateliias laji (lahopuujatkumo, pienilmasto) ja lajin uhkatekijät ovat jatkuvia ja elinympäristöt vähenevät edelleen. Vaaralan lahokaviosammalen esiintymien hävittäminen ei vaaranna tämän arvion perusteella lajin suojelua alueellisella tasolla.

Vantaalle tehdyn lahokaviosammalen suojelusuunnitelman (Faunatica Oy 2020a), vuosina 2020–2021 tehtyjen ratikan luontoselvitysten (Faunatica Oy 2021) ja Suomen Lajitietokeskukseen (2025) tallennettujen havaintojen perusteella lahokaviosammalta esiintyy Vantaalla runsaasti eri paikoissa. Näiden lisäksi lahokaviosammalhavaintoja on monin paikoin rajattujen ydinalueiden ulkopuolelta. Kuussilta-Länsimäki ympäristöstä on tunnistettu useampia itiöpesäkkeitä ja itujuväsryhmiä lahokaviosammalen ydinalueella. Suuri osa Kuussillan ja Länsimäen alueen kuusivaltaisista ja kuusta sekapuuna sisältävistä metsistä osoittautui lajin esiintymäalueiksi, ja laji on levinnyt huomattavasti laajemmalle näillä alueilla kuin vain alustavasti rajatuille potentiaalisille alueille. Kartoitusalueella oli useita runsaita ja elinvoimaisia lahokaviosammaleesiintymiä.

Vantaan ratikan vaikutusalueella sijaitsevat itäosan Vaaralan alueen Slåttmossenin itäinen ja Kuussillan ydinalueet. Näiden esiintymien lisäksi rajatut lahokaviosammaleen ydinalueet sijaitsevat ratikan länsiosassa Plootukalliolla sekä Aviapoliksen pohjoisosissa ja Kanervanummella. Ratikan rakentaminen hävittää tai heikentää osaa näistä lajin kasvupaikoista ja yksilöistä. Lajin elinympäristöjen (ydinalueiden) osalta vaikutus on rakentamisen takia heikentävä.

Vantaan ratikan rakentamisella on suoria ja negatiivisia vaikutuksia lahokaviosammalen kasvupaikkoihin Vaaralassa. Rakentamisen toimenpiteet kohdistuvat kuitenkin vain vähäisissä määrin Slåttmossen itäisen ydinalueen pohjois- ja koillisreunaan pienentäen elinympäristöä ja heikentäen sen reunavyöhykkeellä elinympäristön laatua. Tiheimmät lahokaviosammalen esiintymät säilyvät eikä niihin arvioida kohdistuvan elinympäristöä heikentäviä vaikutuksia. Ydinalue säilyy yhtenäisenä eikä rakentaminen, reuna-alueita lukuun ottamatta, aiheuta sen sisäpuolelle katkoksia metsäverkostoon ja lahopuujatkumoon. Vaikutukset lajin suojeluun paikallisella tasolla (Vantaalla) ovat vähäiset.

7 Lupa- ja valvontaviraston päätös

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan poiketa lahokaviosammalta koskevista luonnonsuojelulain 74 §:n mukaisista kielloista hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.12.2029 asti.
2. Luvan mukaisia toimenpiteitä tehtäessä tämä lupa on pidettävä mukana (esim. puhelimesta) ja pyydettyä esitettävä.

7.1 Perustelut

Lahokaviosammal on luonnonsuojelulain 69 §:n 2 momentin nojalla luonnonsuojeluasetuksella koko maassa rauhoitettu kasvilaji ja luonnonsuojelulain 75 §:n 1 momentin nojalla luonnonsuojeluasetuksella uhanalaiseksi säädetty eliölaji. Lisäksi lahokaviosammal on mainittu luontodirektiivin liitteessä II (b).

Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa 74 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan eliölajin suotuisalla suojelutasolla tarkoitetaan sitä, että laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään.

Lupaa haetaan Vantaan ratikkahankkeen toteuttamiseen Vaaralan Kuussillanniityssä sijaitsevilla kahdella lahokaviosammalen esiintymispaikalla, joihin on tehty vuosina 2020–2021 toteutetun Kuussillan ja Länsimäen alueen luontoselvityksen perusteella lajin ydinaluerajaukset.

Toimenpiteiden kohteena oleva alue 1 sijaitsee Slåttmossenin itäisellä ydinalueella, jonka kokonaisala on 20,8 hehtaaria. Ydinalueella havaittiin 554 kappaletta lajin itujuväsryhmien kasvupaikkoja, sekä 12 kappaletta itiöpesäkkeellisiä kasvupaikkoja ja 61 kappaletta tuoreita itiöpesäkkeitä. Hakemuksen mukaan toimenpiteet hävittävät noin 0,36 hehtaaria lahokaviosammalen ydinaluetta ja 33 kappaletta lajin itujuväsryhmiä. Toimenpiteiden kohteena olevalla alueella ei sijaitse lajin itiöpesäkkeellisiä kasvupaikkoja tai tuoreita itiöpesäkkeitä.

Kohdealue 2 sijaitsee erillisellä, noin 0,4 hehtaarin ydinaluerajauksella itäisen Slåttmossenin ydinalueen pohjoispuolella. Alueella on havaittu kuusi lahokaviosammalen itujuväsryhmää. Hakemuksen mukaan toimenpiteet hävittävät kaikki havaitut itujuväsryhmät sekä noin 0,2 hehtaaria ydinaluetta. Ydinalueella ei sijaitse lajin itiöpesäkkeellisiä kasvupaikkoja tai tuoreita itiöpesäkkeitä.

Hakemuksen mukaan toimenpiteistä voi aiheutua lahokaviosammalen esiintymille myös välillisesti haitallisia vaikutuksia. Metsäalueen hydrologisten olosuhteiden muutos voi vaikuttaa alueen pienilmastoon lajin kannalta haitallisesti. Lisäksi rakentamisaikainen hulevesien käsittely voi hakijan mukaan väliaikaisesti heikentää elinympäristön laatua. Hakija aikoo kuitenkin laatia työmaavesien hallintasuunnitelman hulevesien hallitsemiseksi.

Lahokaviosammal on uusimmassa uhanalaisarvioinnissa (Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja, 2019) luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN). Lahokaviosammalen esiintymisestä on saatu runsaasti lisätietoa viime vuosien aikana erityisesti Uudeltamaalta, mutta myös mm. Pohjois-Savosta, Pirkanmaalta ja Hämeestä. Lajin kartoitusmenetelmä on kehittynyt ja itiöpesäkkeiden lisäksi on opittu tunnistamaan myös lajin itujuväsryhmiä,

jolloin lajin läsnäolo alueella voidaan havaita nopeammin ja luotettavammin kuin pelkästään itiöpesäkkeellisiä kasvupaikkoja etsittäessä. Tämä on muuttanut olennaisesti käsitystä lajin runsaudesta, levinneisyydestä ja sen ekologiasta. Lahokaviosammal on selvästi aiemmin tiedettyä yleisempi ja sen levinneisyysalue luultua laajempi. Jo pelkästään pääkaupunkiseudulta on löytynyt useita tuhansia yksittäisiä lahokaviosammalten kasvupaikkoja. Esimerkiksi Helsingin Vuosaaresta on vuoteen 2020 mennessä tunnistettu jopa 4000 kasvupaikkaa (Vuosaaren alueen lahokaviosammalselvitys vuonna 2020. Faunatica Oy).

Vantaalta on tunnistettu vuoteen 2020 mennessä lähes 2500 kasvupaikkaa (Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma. Faunatica Oy, 2020). ELY-keskus on myös kartoittanut lahokaviosammalten esiintymistä Uudenmaan maakunnan Natura 2000 -verkoston kohteilla (julkaisematon kartoitus, Enviro Oy, 2023). Lahokaviosammalta kartoitettiin viideltäkymmeneltä Natura-alueelta pienialaisilta koealoilta, joista vain muutamalta ei löytynyt lahokaviosammalta. Lahokaviosammalta tiedetään näin ollen esiintyvän huomattavasti enemmän Natura 2000 -verkoston kohteilla kuin alueiden tietolomakkeista ilmenee. Edellä mainitun kartoituksen perusteella voidaan olettaa, että Natura 2000 -verkoston suojelukohteilla voidaan pitkälti turvata lajin suotuisan suojelun taso.

Hakemuksen mukaiset toimenpiteet kohdealueella 1 hävittävät Slåttmossenin itäisestä ydinalueesta noin 0,36 hehtaaria, jolloin ydinaluetta jää jäljelle noin 20,5 hehtaaria. Toimenpiteet hävittävät lisäksi 33 kappaletta lajin itujuvärsyryhmiä, joita jää toimenpiteiden jälkeen jäljelle noin 520 kappaletta. Pienilmaston kuivumisesta sekä hulevesien käsittelystä mahdollisesti lahokaviosammalten jäljelle jäävälle elinalueelle aiheutuvien välillisten vaikutusten voidaan katsoa olevan alueellisesti rajattuja ja merkitykseltään vähäisiä. Kokonaisuudessaan hakemuksen mukaisilla toimenpiteillä ei katsota olevan vaikutusta lahokaviosammalten suotuisaan suojelutasoon Slåttmossenin itäisellä ydinalueella.

Lahokaviosammalten ydinalue kohdealueella 2 tulee rakentamisen takia häviämään lähes kokonaan. Lisäksi lajin elinolosuhteet jäljelle jäävällä ydinalueella tulevat heikentymään rakentamisen välillisten vaikutusten seurauksena. Kyse ei kuitenkaan ole lajin suotuisan suojelutason säilyttämisen kannalta merkittävästä alueesta, joten itujuvärsyryhmien tai mahdollisesti koko ydinalueen häviämisellä ei katsota olevan vaikutusta lajin suojelutasolle.

Lupa- ja valvontavirasto näin ollen katsoo, ettei hakemuksen mukaisella lahokaviosammaleen esiintymiin kohdistuvalla poikkeamisella ole heikentävää vaikutusta lajin suojelutasoon, kun otetaan myös huomioon lajin tiedossa olevien esiintymien kokonaisuus Vantaalla, Uudellamaalla ja lajin koko levinneisyysalueella Suomessa.

7.2 Päätöksen täytäntöönpano

Luvanmukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä päätöksen saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan jälkeen.

8 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 74 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 (794/2024)

9 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt lakimies Anniina Kaikkonen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Ilpo Huolman. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

10 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

11 Käsittelymaksu

316 €. Lasku toimitetaan erikseen.

12 Päätöksestä tiedottaminen

Liitteet

Valitusosoitus
Oikaisuvaatimusohje

Jakelu

Lupa- ja valvontavirasto julkaisee päätöksen luonnonsuojelulain 121 §:n mukaisesti internetsivuillaan.

sähköpostitse:
Vantaan ratikka

Tiedoksi

sähköpostitse:
Ympäristöministeriö
Uudenmaan elinvoimakeskus
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry
Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys ry
Vantaan kaupunki

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihte: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/29706/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/29706/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Huolman Ilpo 26.01.2026 10:57

Esittelijä Kaikkonen Anniina 26.01.2026 10:37